

تحلیل استنادی مقالات فصلنامه مطالعات انقلاب اسلامی (شماره ۳۴ - ۱۳)

منتشر شده بین سال‌های ۱۳۸۷ تا ۱۳۹۲

عیسی زارعی*

زینب صدیقی**

چکیده

هدف پژوهش حاضر بررسی وضعیت مقاله های فصلنامه «مطالعات انقلاب اسلامی» است. روش تحقیق پژوهش حاضر تحلیل استنادی است و برای تجزیه و تحلیل داده ها از نرم افزار اکسل استفاده شد. یافته ها نشان داد که در ۲۲ شماره این مجله، ۱۹۹ مقاله منتشر شد که کل مقاله ها تألیفی و یکی از مقاله ها به زبان انگلیسی چاپ شده است. ۹۷ عنوان مقاله به صورت گروهی و مابقی به شکل فردی ارائه شده است. مجموع کل استنادات ۶۱۴۱ و میانگین استنادات برای هر مقاله و هر شماره به ترتیب ۳۰/۸۵ و ۲۷۹/۱۳ است. کتاب ها با ۴۴۱۵ استناد و منابع انگلیسی زبان با ۱۱۴۴ استناد، بالاتر از سایر منابع قرار گرفتند. از بین کتب استناد شده، ۹۰/۷ درصد به صورت فردی و ۹/۲۹ درصد گروهی است. همچنین در بین مجلات استناد شده ۸۲/۰۴ درصد به شکل فردی و ۱۷/۹۵ درصد گروهی بودند. در بین منابع استناد شده فارسی ۷۸/۳۳٪ از کتب، تألیفی و ۲۱/۶۶٪ ترجمه بود. همین طور در مورد مجلات نیز ۸۸/۷۲٪ (۷۷۱) مورد از مقالات مجلات فارسی، تألیفی و ۱۱/۲۷٪ ترجمه بوده است.

واژگان کلیدی

استناد، تحلیل استنادی، فصلنامه مطالعات انقلاب اسلامی.

مقدمه

هر فعالیت علمی نیازمند آگاهی از فعالیت های مرتبط پیشین است. به عبارت دیگر، تعمق در آثار دیگران و

eazarei@gmail.com

zsedighi80@gmail.com

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۲/۷/۱۸

*. دانشجوی دکتری اطلاعات و دانش شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد همدان.

**. دانشجوی دکتری اطلاعات و دانش شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد همدان.

تاریخ دریافت: ۱۳۹۲/۵/۲۰

استفاده از اندیشه‌های پویا و ارتباط آنها با قلمرو فکری خود به گونه‌ای که جنبه‌های مختلف آن را بهتر و دقیق‌تر تحلیل کنیم و از این طریق به میراث فکری خود غنی‌تر و عمیق‌تر بیندیشیم، از جمله وظایفی است که هر محقق باید بر آن اهتمام ورزد. بر این اساس است که کارهای آینده بر پایه کارهای پیشین بنا می‌شود و کارهای گذشته به مدد کارهای جدید، کامل یا دست‌کم پالایش می‌شود؛ چراکه ریشه‌های نظری هر پژوهش تازه در سرزمین پژوهش‌های گذشته جای گرفته است. (داورپناه، ۱۳۸۱: ۶) در واقع، اعتقاد بر این است که به طور کلی هر مقاله علمی، ساخته و پرداخته متون مرتبط با آن موضوع است. (زایمن، ۱۹۶۸) بنابراین، در هر اثر مکتوبی ممکن است به علل گوناگون به تجربه، قول، یا مکتوبی اشاره شود که به این امر استناد می‌گویند. (حری، ۱۳۸۱) مطالعه استنادی یا تحلیل استنادی یکی از متداول‌ترین فنون کتاب‌سنجی است که در آن قواعد حاکم بر رابطه میان مدرک استناددهنده (متن) و مدرک مورد استناد (سند)، جستجو و مطالعه می‌شود.

چنان‌که اشاره شد، تحلیل استنادی یکی از روش‌های علم‌سنجی است که به ارزیابی متون علمی براساس شمارش استنادهای تعلق گرفته به آن متون می‌پردازد. (عصاره، ۱۳۷۷) با استفاده از این روش می‌توان کیفیت مقالات، تأثیر مجلات در حوزه علمی مربوطه و میزان اعتبار مجلات را در آن زمینه موضوعی تعیین کرد. در واقع، استناد، ترسیم نقشه جاده‌ای است که نویسنده آن را پدید آورده و خواندگانش را وامی‌دارد تا آن مسیر را پیموده و به سرمنزل مقصود برسند. دانشمندان با قدم نهادن و تکیه بر سکوی پیشینیان، پلکان دانش بشری را بنا می‌نهند و از آن بالا می‌روند. طبیعت این حرکت را با دقت نظر و تحلیل پانویس‌ها و استنادات می‌توان مشاهده کرد. نمودار شدن یک مقاله در سیاهه مراجع یک سند، بازگوکننده این مطلب است که در ذهن نویسنده بین اثر وی و مقاله‌ای که به آن در فهرست مأخذ استناد کرده است ارتباطی وجود دارد و تجزیه و تحلیلی که درباره این ارتباط صورت می‌گیرد، مقوله‌ای به نام تحلیل استنادی را پدید می‌آورد. (فروزانی، ۱۳۸۲)

تحلیل استنادی کاربردهای فراوانی دارد. به باور گارفیلد^۲ (۱۹۷۹) تسهیل مراحل تحقیق و افزایش نتایج تحقیق با استفاده از تحلیل استنادی میسر است. او همچنین می‌گوید با استفاده از روش تحلیل استنادی می‌توان تاریخ علم را مطالعه کرد؛ چنان‌که رابطه فکری و علمی در میان تحقیقات قبلی را می‌توان از طریق تحلیل استنادی توصیف کرد. (عصاره، ۱۳۷۷) همچنین، تحلیل استنادی برای ارزیابی عملکرد و موفقیت پژوهش نیز مورد استفاده قرار گرفته است. این امر زمینه‌ساز بررسی رتبه‌بندی مجلات، گروه‌های آموزشی، دانشگاه‌ها، مراکز پژوهشی و دانشمندان و محققان شده است. در این رویکرد، اصل این است که استنادها، حتی استنادهای منفی که اثر استناد شونده را رد یا تصحیح می‌کنند، مقیاسی از تأثیر و نفوذ در علم‌اند.

-
1. J.M.Ziman.
 2. Garfield.

بنابراین، هرچه یک مقاله بیشتر مورد استناد قرار گیرد، به همان نسبت بیشتر در جامعه علمی شناخته می‌شود. در حقیقت، جامعه علمی مجموعه بزرگی از همکاران است که ارزش یک مقاله را به مدد استنادها تشخیص می‌دهند و تصمیمات این مجموعه داوران در مورد درست یا نادرست بودن تصمیماتشان را می‌توان با استفاده از نمایه‌های استنادی بررسی کرد. (کریمی و سلیمانی، ۱۳۸۷)

به عقیده ساندیسون^۱ استنادها تنها مجموعه‌ای از اطلاعات کتاب‌شناختی موجود در پایان مقاله یا به صورت پانویست یا داده‌های به دست آمده از نمایه‌های استنادی نیستند؛ استناد بیانگر تصمیم نویسنده است که قصد دارد رابطه بین مدرکی را که در دست تهیه دارد با متون دیگر، نشان بدهد. (چاوشی و شعبانی، ۱۳۸۸) استناد، یکی از عناصر شاخص در نگارش علمی است و نقش بارزی در تولید و نشر اطلاعات دارد. استناد از اصول اساسی تألیف علمی است و اثری در جامعه علمی با اقبال روبه‌رو می‌شود که در رعایت این اصل، دقت و تلاش لازم در آن اثر شده باشد و مطالب استناد شده استوار، گویا و صریح باشند. (حقیقی، ۱۳۸۱)

لنکستر^۲ (۱۹۹۱) اظهار می‌دارد که توجه تحلیل استنادی به این جنبه‌هاست که چه تعداد از نویسندگان بیشترین استنادها را به خود اختصاص داده‌اند؟ بیشترین استنادها به چه مجلاتی تعلق گرفته است، ارتباط بین استنادها چگونه است (یعنی چه کسی به چه کسی استناد کرده است و چه مجله‌ای به چه مجله‌ای) و در متون آن رشته علمی چه موضوعی بیشتر مورد استفاده واقع شده است. (نقل شده در تیمورخانی، ۱۳۸۱)

مقاله‌های منتشر شده در مجلات علمی به دلیل ویژگی‌های خاص خود، بیشتر از سایر منابع اطلاعاتی مورد توجه محققان و پژوهشگران واقع می‌شوند. این مقالات به دلیل تازگی، کوتاه بودن مطالب، سرعت انتقال، ارزان تر بودن، دسترسی آسان‌تر، معرفی آخرین پژوهش‌ها، انتقادات و بررسی اهل فن و تنوع مطالب و شکل ارائه و گاه زبان و بیان سهل‌تر، به طور معمول برای پژوهشگران جذابیت بیشتری داشته و از نظر پژوهش نیز نسبت به کتاب‌های علمی کاربرد بیشتری دارند. (سلطانی، ۱۳۷۷) بنابراین با توجه به کاربردهای مهم مجلات تخصصی در پژوهش‌ها این مطالعه با تجزیه و تحلیل استنادی مأخذ مقالات، میزان و چگونگی استفاده از منابع و درجه اهمیت آنها را مشخص می‌کند.

بیان مسئله

فصلنامه مطالعات انقلاب اسلامی از سوی دانشگاه معارف اسلامی وابسته به نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها منتشر می‌شود. این نشریه که از شماره سیزدهم در سال ۱۳۸۷ موفق به دریافت رتبه علمی – پژوهشی شده است، یکی از مجلاتی است که به طور تخصصی به بررسی مباحث و حوزه‌های مختلف انقلاب اسلامی می‌پردازد. اشاعه و گسترش اندیشه‌های سیاسی – اسلامی در حوزه مطالعات انقلاب اسلامی، بررسی مقایسه‌ای

1. Sundison.

2. Lancaster.

انقلاب‌های معاصر، اندیشه سیاسی امام خمینی علیه السلام و قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و تقویت باورها و آموزه‌های اعتقادی و ارزشی انقلاب اسلامی از جمله اهداف این مجله بیان شده است. چنان‌که اشاره شد، مقالات علمی از منابع رسمی تبادل اطلاعات در جامعه علمی و دانشگاهی است. همچنین تحلیل استنادی مقالات از روش‌های علمی و معتبر برای ارزشیابی مقالات یک نشریه می‌باشد و نتایج و یافته‌های آن می‌تواند دست اندرکاران نشریات را برای ارتقای محتوای نشریه و تدوین شیوه‌نامه‌های استاندارد به منظور تدوین مقالات یاری کند. لذا پژوهش حاضر، تحلیل استنادی مقالات منتشر شده از شماره ۱۳ (به علت ارتقای فصلنامه از این شماره) تا شماره ۳۴ فصلنامه مطالعات انقلاب اسلامی را مورد تحلیل قرار داده تا بدینوسیله الگوی رفتار علمی نویسندگان مقالات، روابط موجود میان متن مقالات و مأخذ و گرایش نویسندگان در استفاده از منابع اطلاعاتی را مورد بررسی قرار دهد.

اهمیت پژوهش

استانداها به رد پاهای ثابتی شبیه هستند که مسیر اکتشافها و تفکرات علمی را نمایان می‌کنند. هیچ مقاله علمی بدون استناد به دانش پیشین خود، به تنهایی روی پا نمی‌ایستد. دانشمندان با قدم نهادن و تکیه بر سکوی دانش پیشینیان، پلکان دانش بشری را بنا نهاده و به صعود خود ادامه می‌دهند. طبیعت این حرکت با دقت نظر و تحلیل پانویس‌ها و استنادها قابل مشاهده است. نمودار شدن یک مقاله در سیاهه مراجع یک سند، بازگوکننده این مطلب است که در ذهن نویسنده بین اثر وی و مقاله‌ای که به آن در فهرست مأخذ استناد کرده است، ارتباطی وجود دارد. تجزیه و تحلیل‌هایی که درباره این ارتباطات صورت می‌گیرد، مقوله‌ای را به نام «تحلیل استنادی» پدید می‌آورد.

در واقع، ارجاع احترامی است که یک مدرک برای مدرکی دیگر قائل می‌شود. به عبارت دیگر استنادها نوعی پیوند میان آراء و مفاهیم پراکنده پژوهشی به شمار می‌روند. تحلیل استنادی یکی از روش‌های تحقیق است که سعی در آشکار کردن این پیوندها دارد. (baker, 1990) تحلیل استنادی یکی از پژوهش‌هایی است که معمولاً در مجلات، به خصوص مجلات دارای درجه علمی پژوهشی انجام می‌گیرد. اخیراً مواردی از این گونه تحقیقات، در بسیاری از مجلات علمی پژوهشی داخل کشور انجام گرفته است. تعیین پرکارترین افراد و پراستادترین نشریات، تعیین میزان استناد به انواع محمل‌های اطلاعاتی، تعیین وضعیت زبانی استنادها، تعیین وضعیت مقالات پژوهشی و نظری و تعیین میزان مشارکت و همکاری محققان در انجام تحقیقات گروهی و ... از جمله فواید این پژوهش می‌باشد.

اهداف پژوهش

هدف اصلی این پژوهش، تعیین وضعیت استفاده از منابع در مقالات منتشر شده در نشریه مطالعات انقلاب

اسلامی و تعیین الگوی رفتاری نویسندگان مقاله‌های آن است. در کنار آن اهداف زیر را می‌تواند دنبال کرد:

۱. معرفی پرکارترین نویسندگان و پراستنادترین نشریات برای تعیین نشریات اصلی این حوزه؛
۲. تعیین میزان مشارکت و همکاری محققان در انجام تحقیقات گروهی؛
۳. تعیین تعداد مقاله‌های تألیفی و ترجمه‌ای؛
۴. تعیین میزان استناد به انواع محمل‌های اطلاعاتی؛
۵. تعیین وضعیت زبانی استنادها.

پرسش‌های اساسی پژوهش

پژوهش حاضر براساس هدف کلی خود دارای پرسش‌های ذیل می‌باشد:

۱. توزیع انواع منابع اطلاعاتی منتشر شده و پرکارترین نویسنده چگونه است؟
۲. تعداد کل استنادات مقالات و میانگین استنادات به ازای هر مقاله و شماره چگونه است؟
۳. میزان استفاده از منابع اطلاعاتی و توزیع زبانی آنها چگونه است؟
۴. میزان مقالات استناد شده به کتب و مجلات براساس فردی / گروهی و ترجمه / تألیفی چگونه است؟
۵. میزان خوداستنادی نویسندگان چگونه است؟
۶. پراستنادترین نویسندگان و مترجمان کدام‌اند؟
۷. پراستنادترین کتاب‌ها کدام‌اند؟
۸. پراستنادترین مجلات کدام‌اند؟

روش و جامعه پژوهش

چنان‌که اشاره شد الگوی استنادی به کار رفته در متون، می‌تواند منبعی برای تشخیص الگوی رفتار علمی پژوهشگران و محققان به کار رود. در این پژوهش از روش کتاب سنجی و فن تحلیل استنادی استفاده شده است. جامعه پژوهش، کل مقالات منتشر شده در ۲۲ شماره اخیر فصلنامه مطالعات انقلاب اسلامی می‌باشد که با توجه به اهداف و سؤالات مطرح شده، استنادات موجود با استفاده از نرم‌افزار اکسل^۱ تجزیه و تحلیل گردید.

تعاریف مفهومی و عملیاتی

استناد (تعریف مفهومی): ارجاع به اثری که از آن عبارتی نقل شده است یا ارجاع به اثری در یک منبع موثق به منظور اثبات صحت یک مطلب و نظر. (سلطانی و راستین، ۱۳۸۱: ۱۴) تعریف عملیاتی: منظور مدخل‌هایی است که در انتهای مقاله تحت عنوان منابع و مأخذ آورده شده است.

تحلیل استنادی (تعریف مفهومی): یکی از روش‌های کتاب‌سنجی است که به ارزیابی متون علمی

1. Microsoft Office Excel.

براساس شمارش استنادهای تعلق گرفته به آن متون می‌پردازد. (حری، ۱۳۸۱: ۶۱۶) تعریف عملیاتی: منظور از تحلیل استنادی در پژوهش حاضر شمارش و تحلیل مأخذی است که نویسندگان در پایان هر مقاله تحت عنوان منابع و مأخذ به عنوان منبع تألیف اثر معرفی کرده‌اند.

محدودیت‌های پژوهش

کامل نبودن اطلاعات کتاب‌شناختی در بسیاری از موارد (به خصوص در منابع اینترنتی)؛ وارد شدن اسامی مؤلفان به شکل‌های مختلف و عدم مستندسازی آنها با ابزارهای استاندارد (مثل مستند مشاهیر و)، بروز اشکال در تشخیص نوع زبان، سال نشر و محل نشر در برخی از استنادها و ... از جمله محدودیت‌های پژوهش حاضر بوده است.

پیشینه پژوهش

با توجه به درک اهمیت و جایگاه تحلیل استنادی در مجلات، مطالعات بسیاری در این خصوص در سال‌های اخیر چه در داخل و چه در خارج از ایران صورت پذیرفته است. در این بخش تنها به چند مورد که مشابهتی به پژوهش حاضر داشته باشند، اشاره می‌شود:

کریمی و سلیمانی (۱۳۸۷) تحلیل استنادی مقالات منتشر شده در فصلنامه «علوم حدیث» (۴۶ - ۲۵) را انجام دادند. از ۱۹۰ مقاله بررسی شده شامل ۱۸۱ مقاله تألیفی و ۹ مقاله ترجمه‌ای، ۱۲۳۶۷ استناد استخراج و تحلیل شده است. میانگین استنادها برای هر مقاله ۹٫۵ استناد بوده و بالاترین میزان استناد، به کتاب‌ها (به‌میزان ۹۲ درصد) تعلق دارد و ۸۲٫۷ درصد از استنادها به زبان عربی بوده است. همچنین، علم حدیث بیشترین ارتباط موضوعی، به ترتیب با موضوعات فقه، سرگذشت‌نامه، علم الرجال، تفاسیر و علوم قرآنی دارد. متقی دادگر، کریمی و عبادالله عموقین (۱۳۸۸) با تحلیل استنادی مقالات ۳۰ شماره از فصلنامه «پژوهش‌های فلسفی - کلامی» منتشر شده بین سال‌های ۱۳۶۸ تا ۱۳۸۷ دریافتند که در ۳۰ شماره این مجله، ۱۸۰ مقاله تألیفی و ترجمه‌ای به چاپ رسیده است که میانگین ۶ مقاله برای هر شماره به دست آمد. از ۱۶۴ نفر نویسنده مقالات تألیفی، ۱۵۴ نفر نویسنده مرد و ۱۰ نفر نویسنده زن بودند. فقط ۷ عنوان مقاله حاصل کار گروهی بوده و مابقی دارای نویسنده‌ای واحد بودند. یافته‌ها نشان داد که در بین کتاب‌ها، قرآن و در بین نویسندگان، ملاصدرا بیشترین استناد را به خود اختصاص داده اند. همچنین علاوه بر موضوع فلسفه، بیشترین موضوعات مورد استناد حدیث، تفسیر و فقه بوده است. منابع زبان عربی با ۱۳۵۹ استناد، بالاتر از زبان فارسی و انگلیسی قرار گرفت.

پاکدامن و علوی (۱۳۸۹) با تحلیل استنادی مقالات فصلنامه «تحقیق در علوم و مهندسی نفت» (سال‌های ۸۶ - ۸۰) به این نتیجه رسیدند که بیشترین میزان استناد با ۴۹۱ مورد، معادل ۴۲٫۵ درصد کل استنادها مربوط

به مجلات می‌باشد که از این تعداد ۹۵,۹ درصد از استنادات به مجلات لاتین و ۴,۱ درصد به مجلات فارسی اختصاص دارد. همچنین تعداد استناد به کتاب‌ها با ۴۳۳ مورد، معادل ۳۷,۵ درصد کل استنادها در رده دوم قرار دارد که از این تعداد ۹۱,۷ درصد به کتب لاتین و ۸,۳ درصد به کتب فارسی اختصاص دارد. همچنین مشخص گردید که به طور میانگین، میزان استناد به مجلات لاتین در هر مقاله ۴ عنوان، کتب لاتین ۳ عنوان، میزان استناد به گزارشات، استانداردها و پتنت‌های لاتین حدود ۱ عنوان و میزان استفاده از منابع الکترونیکی، پایان‌نامه‌ها و پروژه‌های لاتین کمتر از یک منبع در هر مقاله می‌باشد.

محمدی استانی و اصغریور مهربانی (۱۳۹۰) به تحلیل استنادی مقالات فصلنامه «روش شناسی علوم انسانی» پرداختند. یافته‌ها نشان داد که در ۱۹ شماره این مجله، تعداد ۱۳۵ مقاله منتشر شد که ۳ مقاله بدون استناد و ۳ مقاله ترجمه‌ای است. ۳۸ عنوان مقاله به صورت گروهی و مابقی به شکل فردی ارائه شده است. مجموع کل استنادات ۳۱۰۴، و میانگین استنادات برای هر مقاله و هر شماره به ترتیب ۲۲/۹۹ و ۱۶۳/۴ است. کتاب‌ها با ۱۸۷۷ استناد و منابع انگلیسی زبان با ۱۷۶۶ استناد بالاتر از سایر منابع قرار گرفتند. از بین کتب استناد شده، ۸۳/۷۵ درصد به صورت فردی و ۱۶/۲۵ درصد گروهی است. پراستنادترین نویسنده و مترجم به ترتیب علی پایا و عبدالکریم سروش است و پراستنادترین مجله فارسی فصلنامه روش‌شناسی علوم انسانی است.

علی گل، امان‌اللهی و فرشاد (۱۳۹۰) با تحلیل استنادی و کمی مقالات فصلنامه علمی - پژوهشی «سلامت کار ایران» وابسته به دانشگاه علوم پزشکی تهران دریافتند بیشترین نوع از مطالعات انجام شده در مجله سلامت کار ایران از نوع توصیفی - مقطعی می‌باشد؛ همچنین موضوعی که به آن بیشتر پرداخته شده ارگونومی است. روش سرشماری بیشترین میزان را در میان سایر روش‌های نمونه‌گیری داشت. به منابع انگلیسی بیشتر ارجاع شده است و مردان نزدیک به پنج برابر زنان در انجام مطالعات شرکت داشته‌اند. میزان مشارکت گروهی نیز ۰/۶۲ به دست آمد.

همایی، سلیمانی و افشار (۱۳۹۰) با تحلیل استنادی مقالات فصلنامه علمی - پژوهشی «معرفت فلسفی» (شماره‌های ۳۰ - ۱) دریافتند از ۱۷۷ مقاله بررسی شده، ۱۷۴ مقاله تألیفی و ۳ مقاله ترجمه‌ای بوده و ۱۳۵ مقاله به صورت فردی، ۴۱ مقاله با دو مؤلف و ۱ مقاله با سه مؤلف بوده است. مجموع استنادهای ۳۰ شماره این نشریه ۳۸۴۶ استناد و میانگین آن برای هر مقاله ۲۱ استناد بوده است. طبق یافته‌های پژوهش، در بین منابع اطلاعاتی، کتاب‌ها با ۳۴۳۲ استناد بیش از سایر منابع مورد استناد قرار گرفته و منابع با زبان عربی با ۱۸۲۷ استناد بالاتر از منابع فارسی و لاتین بوده است. در بین نویسندگان، به آثار ملاصدرا، ابن سینا، مصباح یزدی، علامه طباطبایی و شهید مطهری بیشترین استناد صورت گرفته است. همچنین کتاب‌های الشفاء، اسفار، مجموعه آثار شهید مطهری، الاشارات و التنبيهات و مجموعه مصنفات شیخ اشراق پراستنادترین‌ها در میان کتاب‌های مورد استفاده بوده است.

ریاحی‌نیا و نوابی‌نژاد (۱۳۹۰) بررسی وضعیت مقالات منتشر شده در نشریه «تحقیقات زنان» از سال ۱۳۸۶ تا ۱۳۸۹ را انجام دادند. جامعه آماری این مطالعه شامل ۹ شماره از فصلنامه تحقیقات زنان از سال ۱۳۸۸ - ۱۳۸۶ که نمونه آماری آن شامل ۶۰ مقاله موجود در این شماره‌های فصلنامه است. نتایج تحقیق نشان داد که بیشترین روش استفاده شده، روش توصیفی و بیشترین پوشش موضوعی، اشتغال و کارآفرینی بوده است. همچنین بین میزان مشارکت مردان نسبت به زنان در این نشریه تفاوت معناداری وجود ندارد.

ساموئل و اشتاین‌بارت^۱ (۲۰۰۲) در تحقیقی با عنوان نشریه «سیستم‌های اطلاعاتی: بررسی ۱۵ سال اول» به تحلیل محتوای ۱۵۹ مقاله، تحلیل استنادی مآخذ آنها و تعیین ضریب تأثیر در این نشریه می‌پردازند. در بخش تحلیل استنادی مجموع ۳۷۰۴ استناد را که به دیگر نشریات در این نشریه وجود داشته است محاسبه گردید. متوسط استناد برای هر مقاله ۲۳/۲۹ استناد است که نشریه بررسی‌های حسابداری^۲ دارای بیشترین استناد (۷/۸) در این مجله است. پربسامدترین مقالات استنادشده نیز تعیین شد که بیشترین استناد به یک مقاله خاص با ۲۱ استناد بوده است.

کاشکوفسکی، پارسونز و وایس^۳ (۲۰۰۳) در تحقیقی به تحلیل استنادی ۶۲۹ عنوان از پایان‌نامه‌های فوق لیسانس و دکتری ارائه شده به دانشگاه ایالت لویا^۴ بین سال‌های ۱۹۹۳ - ۱۹۹۲ م، پرداختند. محققان با طبقه‌بندی پایان‌نامه‌های مورد بررسی در پنج دسته هنر و علوم انسانی، علوم زیستی، مهندسی، علوم ورزشی، علوم اجتماعی به تحلیل ۴۶۷۴۲ استناد به کار رفته پرداختند. یافته‌ها نشان داد که مجلات و تک‌نگاشت‌ها با ۶۳/۶٪ و ۲۳/۷٪ در صدر منابع مورد استناد قرار داشتند؛ ۸۵٪ از منابع مورد استناد در کتابخانه‌های دانشگاه موجود بودند؛ ۱۲/۳٪ میانگین نیم عمر منابع مورد استناد تعیین شد که در بین گروه‌های مختلف متفاوت بوده است؛ چراکه هنر و علوم انسانی با میانگین ۱۸/۱٪ بالاترین و دانشکده مهندسی با ۱۰/۹٪ پایین‌ترین میانگین نیم عمر را به خود اختصاص داده بودند. از نقاط جالب توجه یافته‌های این پژوهش آن بود که هیچ گونه منابع الکترونیکی به کار گرفته نشده بود.

تونت و اوموت^۵ در دانشگاه هاستپ^۶ ترکیه در پژوهشی استنادهای صد پایان‌نامه کارشناسی ارشد و دکتری کتابداری و اطلاع‌رسانی ارائه شده در فاصله سال‌های ۱۹۷۴ تا ۲۰۰۲ م را مورد بررسی قرار دادند. نتایج نشان داد که پایان‌نامه‌های دکتری ۲/۵ برابر پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد به منابع استناد کرده‌اند؛ تک‌نگاشت‌ها بیشتر از ۵۰٪ استنادها را به خود اختصاص داده‌اند و بعد از آن، نشریات ادواری ۴۲٪ استنادها را به خود اختصاص داده بود؛ نیم عمر استنادها نه سال برآورد شده و منابع ذکر شده در پایان‌نامه کارشناسی ارشد

1. Samuel and Steinbart.
2. The Accounting Reviews.
3. Kushkowski, Parsons and Wiese.
4. Iowa state university.
5. Tonta and Umut.
6. Hacettepe university.

نسبت به پایان نامه‌های دکتری روزآمدتر بودند؛ اکثر استنادها دارای یک نویسنده بودند و به اعتقاد محقق، با استفاده از یافته‌های این پژوهش می‌توان فهرستی از مجلات هسته این رشته برای استفاده کتابخانه معرفی کرد.

یافته‌های پژوهش و تجزیه و تحلیل آنها

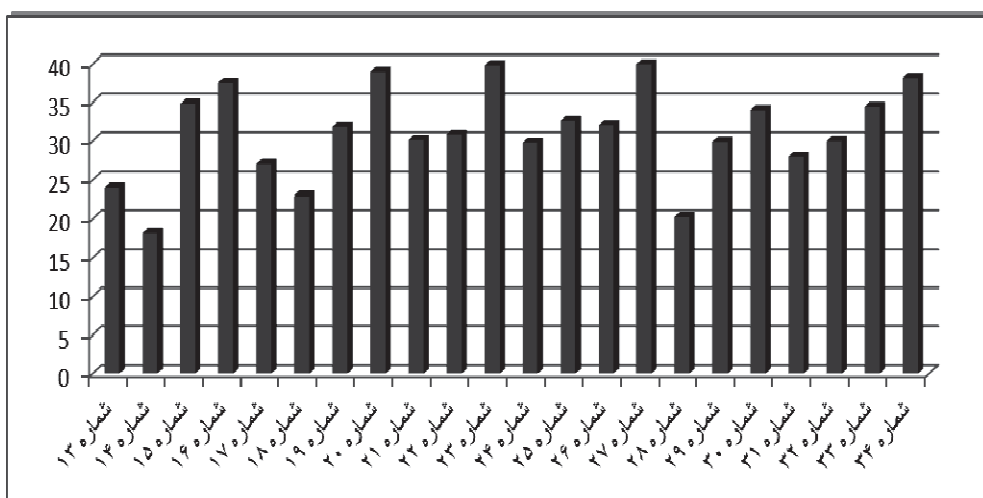
در این بخش به ترتیب به تجزیه و تحلیل سؤالات پژوهش مبادرت می‌شود.

سؤال اول: توزیع مطالب منتشر شده و پرکارترین نویسنده چگونه است؟

با بررسی شماره‌های ۳۴ - ۱۳ نشریه مطالعات انقلاب اسلامی مشخص شد تعداد ۱۹۹ مقاله در ۲۲ شماره اخیر مجله به انتشار یافته است. کل مقاله‌ها تألیفی و یکی از مقاله‌ها به زبان انگلیسی چاپ شده است. ۴۹٪ (۹۷) مقاله‌ها گروهی و ۵۱٪ (۱۰۲) فردی ارائه شده است. ۹۳٪ (۲۳۹) نفر از نویسندگان مرد و ۷٪ (۱۸) نفر از نویسندگان زن بودند. همچنین در ۱۹۹ مقاله ارائه شده، آقای یحیی فوزی با ۶ مقاله پرکارترین نویسنده شناخته شد.

سؤال دوم: تعداد کل استنادهای مقالات و میانگین استنادها به ازای هر مقاله و شماره چگونه است؟

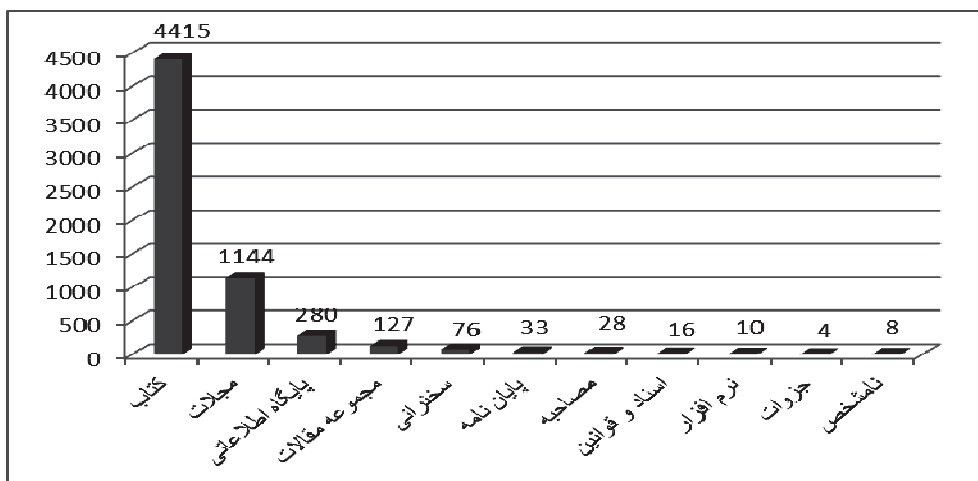
با بررسی ۲۲ شماره از نشریه «مطالعات انقلاب اسلامی» مشخص شد که تعداد کل استنادات ۶۱۴۱ مورد (اعم از فارسی و عربی و لاتین) است. همچنین میانگین استناد برای هر مقاله ۳۰/۸۵، و هر شماره ۱۳ / ۲۷۹ استناد است. نمودار ۱ میانگین تعداد استناد برای هر مقاله به تفکیک شماره‌های مجلات را نشان می‌دهد. همانطور که نمودار ۱ نشان می‌دهد شماره ۲۷ و ۳۳، به ترتیب با میانگین ۴۰ و ۳۹/۸۵ استناد دارای بیشترین و شماره ۱۴ و ۲۸ به ترتیب با میانگین استناد ۱۴/۱۸ و ۲۰/۲۸، دارای کمترین تعداد استناد برای هر مقاله شناخته شدند.

نمودار ۱: میانگین استنادها به ازای هر مقاله

سؤال سوم: میزان استفاده از منابع اطلاعاتی و توزیع زبانی آنها چگونه است؟

بر اساس یافته‌ها و نمودار ۲، در بین منابع اطلاعاتی، کتاب‌ها با ۷۱/۸۹٪ (۴۴۱۵) بالاترین میزان استاندارد را به خود اختصاص داده است. مجلات با ۱۸/۶۲٪ (۱۱۴۴) استاندارد، در رتبه دوم قرار گرفته است. همچنین پایگاه‌های اطلاعاتی (سایت‌های اینترنتی)، مجموعه مقالات، پیام‌ها و سخنرانی‌ها، پایان‌نامه‌ها و مصاحبه‌ها به ترتیب با ۴/۵۵ (۲۸۰)، ۲/۰۶ (۱۲۷)، ۱/۲۳ (۷۶)، ۵۳٪ (۳۳) و ۴۵٪ (۲۸) استاندارد در رتبه‌های بعدی قرار گرفتند.

نمودار ۲: توزیع منابع اطلاعاتی

همچنین بررسی‌ها نشان داد، از مجموع ۶۱۴۱ استاندارد، ۸۰/۲۱٪ (۴۹۲۶) استاندارد به زبان فارسی، ۱۱/۵۶٪ (۷۱۰) استاندارد به زبان لاتین، ۸/۲۲٪ (۵۰۵) استاندارد به زبان عربی می‌باشد که نشان‌دهنده مراجعه بیشتر به منابع فارسی در مقالات این فصلنامه است.

سؤال چهارم: میزان مقالات استاندارد شده کتب و مجلات براساس فردی / گروهی و ترجمه / تألیفی

چگونه است؟

با تجزیه و تحلیل مقالات استاندارد شده مشخص شد که در بین کتب استاندارد شده (به غیر از قرآن کریم)، ۹۰/۷٪ (۳۹۶۰) فردی و ۹/۲۹٪ (۴۰۶) گروهی است. همچنین در بین مجلات استاندارد شده نیز ۸۲/۰۴٪ (۸۸۲) فردی و ۱۷/۹۵٪ (۱۹۳) گروهی است. همچنین در بین منابع استاندارد شده فارسی ۷۸/۳۳٪ (۳۱۰۹) از کتب تألیفی و ۲۱/۶۶٪ (۸۶۰) ترجمه بود. همین طور در مورد مجلات نیز ۸۸/۷۲٪ (۷۷۱) مورد از مقالات مربوط به منابع فارسی، تألیفی و ۱۱/۲۷٪ (۹۸) ترجمه بوده است. لازم به ذکر است که تعداد ۷۲ مورد از استنادات مجلات، به دلیل نادرستی و نامفهوم‌ی اطلاعات کتاب‌شناختی، فردی یا گروهی و نیز تألیف یا ترجمه بودن آن مشخص نگردید.

سؤال پنجم: میزان خوداستنادی نویسندگان چگونه است؟

در بین ۲۲ شماره این مجله در مجموع تعداد ۶۱ مورد خود استنادی مشاهده شد. شماره ۳۳ با ۶ مورد بیشترین میزان خوداستنادی و شماره های ۱۳، ۱۵، ۱۶، ۱۸ و ۲۲ با ۱ مورد کمترین میزان خوداستنادی را به خود اختصاص داده‌اند. همچنین میزان خود استنادی به ازای هر مقاله تقریباً ۳۰/۶۵٪ است.

سؤال ششم: پراستنادترین نویسندگان و مترجمان کدام‌اند؟

در پاسخ به سؤال ششم، با توجه به جدول ۲ پراستنادترین نویسنده، امام خمینی ره با ۲۸۳ استناد و پراستنادترین مترجم محسن ثلاثی با ۲۵ استناد است. ما بقی افراد در جدول شماره ۲ به ترتیب ارائه شده است:

جدول ۲: پراستنادترین نویسندگان و مترجمان منابع فارسی

ردیف	پدیدآور	تعداد	مترجمان	تعداد
۱	خمینی، روح‌الله	۲۸۳	ثلاثی، محسن	۲۵
۲	مطهری، مرتضی	۸۸	طیب، علیرضا	۲۲
۳	خامنه‌ای، سیدعلی	۶۹	احمدی، حمید	۱۶
۴	محمدی، منوچهر	۶۵	تدین، احمد	۱۵
۵	بشیریه، حسین	۳۷	مخبر، عباس	۱۴
۶	صدر، سیدمحمدباقر	۳۳	مرشدی‌زاده، علی	۱۴
۷	افتخاری، اصغر	۳۱	مدیرشانه‌چی، محسن	۱۳

همچنین پراستنادترین نویسنده در میان منابع لاتین، Nye Joseph S با ۱۲ استناد است. نویسندگان

دیگر در جدول ۳ ارائه شده است:

جدول ۳: پراستنادترین نویسندگان منابع لاتین

تعداد استناد	پدیدآور	ردیف
۱۲	Nye, Joseph S	۱
۹	Huntington, Samuel P	۲
۹	Waltz, Kenneth N	۳
۵	Walt, Stephen M	۴
۵	Fox, Jonathan	۵
۵	Esposito, John	۶

سؤال هفتم: پراستنادترین منابع کدام‌اند؟

پراستنادترین منابع در استنادات موجود، همان‌طور که در جدول ۴ نشان داده شده است، در بین منابع فارسی کتاب صحیفه نور (امام‌علیه‌السلام) با ۱۰۶ استناد بالاتر از سایر منابع قرار گرفته است. سایر منابع نیز در جدول ۴ آمده است:

جدول ۴: پراستنادترین کتب فارسی

ردیف	عنوان کتاب	تعداد
۱	صحیفه نور (امام‌علیه‌السلام)	۱۰۶
۲	قرآن کریم	۴۹
۳	ولایت فقیه (امام‌علیه‌السلام)	۳۰
۴	تفسیر المیزان	۲۲
۵	مجموعه آثار شهید مطهری	۱۸
۶	اصول کافی	۱۸
۷	بحار الانوار	۱۸
۸	قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران	۱۷
۹	پیرامون انقلاب اسلامی	۱۵
۱۰	تنبيه الامه و تنزيه المله	۱۵

در بین کتب لاتین نیز براساس جدول ۵، کتاب The clash of Civilizations با ۶ استناد بیشترین استناد را داشته است. سایر کتب در جدول شماره ۵ ارائه شده است.

جدول ۵: پراستنادترین کتب لاتین

ردیف	عنوان	تعداد
۱	The clash of Civilizations	۶
۲	Theory of International Politics	۵
۳	Soft power: The Means to Success in Politics	۵
۴	Bringing Religion into International	۳
۵	A Decline of Social Capital the German Case	۲
۶	After Hegemony: Cooperation and Discord in the World	۲
۷	From Mobilization to Revolution	۲

سؤال هشتم: پراستنادترین مجلات کدام‌اند؟

در بین نشریات فارسی، نشریه «علوم سیاسی» با ۴۲ استناد، بیشترین مراجعه نویسندگان را به خود اختصاص داده است. همچنین نشریات مطالعات انقلاب اسلامی (۳۲ استناد)، اطلاعات سیاسی و اقتصادی (۳۲ استناد)، و سیاست خارجی (۲۴ استناد) جزو نشریات پراستناد بوده‌اند که در جدول ۶ به تفصیل نمایش داده شده است.

جدول ۶. پراستنادترین نشریات در مقالات موردبررسی

ردیف	عنوان نشریه	تعداد
۱	علوم سیاسی	۴۲
۲	مطالعات انقلاب اسلامی	۳۲
۳	اطلاعات سیاسی و اقتصادی	۳۲
۴	سیاست خارجی	۲۴
۵	راهبرد	۲۱
۶	روزنامه جمهوری اسلامی	۲۱
۷	روزنامه اطلاعات	۱۹

همچنین در بین نشریات لاتین نیز مجله Foreign Affairs با ۱۸ استناد بیشترین استناد را در بین نشریات لاتین داشته است. سایر نشریات به تفصیل در جدول ۷ نمایش داده شده است.

جدول ۷. پراستنادترین نشریات لاتین در مقالات مورد بررسی

تعداد	عنوان نشریه	ردیف
۱۸	Foreign Affairs	۱
۸	foreign policy	۲
۸	Leadership Quarterly	۳
۸	Middle East Journal	۴
۷	Washington Quarterly	۵
۵	International Organization	۶
۴	International Studies Quarterly	۷

نتیجه

پژوهش حاضر بر آن بود که با استفاده از روش تحلیل استنادی، مقاله‌های منتشر شده در شماره‌های ۱۳ تا ۳۴ فصلنامه مطالعات انقلاب اسلامی را مورد بررسی قرار دهد. نتایج نشان داد که در مجموع ۱۹۹ مقاله چاپ شده

شماره‌های مذکور، از ۶۱۴۱ منبع استفاده شده است که میانگین استناد برای هر مقاله ۳۰/۸۵ و برای هر شماره ۲۷۹/۱۳ است (شماره ۱۴ با میانگین ۱۸/۱۴ استناد، کمترین و شماره ۲۷ با میانگین ۴۰ استناد بیشترین)، که میانگین متوسطی است و نشان می‌دهد که نویسندگان مقالات به اهمیت استناد به خوبی واقف هستند و مقالات خود را با توجه به متون علمی مدون پیشین تدوین می‌کنند. چراکه میانگین استناد در برخی از پژوهش‌هایی که قبلاً در حوزه‌های مختلف انجام شده بود، کمتر از مقدار مذکور است. (تیمورخانی، ۱۳۸۱؛ کریمی و سلیمانی، ۱۳۸۷؛ محمدی استانی و اصغرپور مهربانی، ۱۳۹۰؛ متقی دادگر، کریمی و عباداله عموقین، ۱۳۸۸؛ همایی، سلیمانی و افشار، ۱۳۹۰) نتایج نشان می‌دهد که نویسندگان، تمایل خوبی به کار گروهی نشان می‌دهند و تقریباً نیمی از مقالات به صورت گروهی تدوین و انتشار یافته است (۴۹٪ مقالات منتشر شده)، اما از لحاظ جنسیت، ۹۳٪ نویسندگان مقالات را مرد تشکیل می‌دهند. بدین لحاظ مشارکت کمتر نویسندگان زن در تألیف مقالات نیاز به بررسی‌های بیشتر دارد.

بررسی محمل‌های اطلاعاتی نشان می‌دهد که کتاب‌ها در بین منابع اطلاعاتی با ۷۱/۸۹٪ بالاترین استناد را به خود اختصاص داده‌اند، انتظار می‌رفت با توجه به اینکه مجلات حاوی تازه‌ترین مقالات علمی و تحقیقی هستند و اهمیت بسیار زیادی برای پژوهشگران دارند، (محسنی، ۱۳۸۵: ۵۴) میانگین استناد به مجلات بیشتر از کتاب‌ها باشد که نتایج تحقیق این مسئله را ثابت نمی‌کند. به نظر می‌رسد عدم دسترسی نویسندگان مقالات به مجلات روزآمد و رایگان، عدم آگاهی آنان از وجود نشریه‌های مرتبط به موضوعات تألیفی و ناتوانی آنان در جستجوی مقالات مورد علاقه از طریق اینترنت و مسائلی از این قبیل باعث گرایش بیشتر محققان به کتاب است. از لحاظ زبان، ۸۰/۲۱٪ استنادات به منابع فارسی و تنها ۱۱/۵۶٪ ارجاعات به منابع لاتین بوده است که از نسبت پائینی برخوردار است. از دلایل استفاده کمتر از منابع لاتین، می‌توان به پایین بودن مهارت و تسلط نویسندگان به زبان‌های خارجی، ناتوانی در روش‌های جستجوی تخصصی مقالات و عدم آشنایی با پایگاه‌های اطلاعاتی لاتین اشاره کرد. به نظر می‌رسد با توجه به اینکه در منابع فارسی نیز تعداد استناد به مقالات پایین بوده است، می‌بایست نویسندگان را به شرکت در کارگاه‌های جستجوی تخصصی اطلاعات و آشنایی با پایگاه‌های اطلاعاتی تشویق کرد.

یافته‌های پژوهش نشان می‌دهند که کمتر از یک سوم مقالات (۳۰/۶۵٪) از خوداستنادی برخوردارند و بررسی شماره‌های مختلف مجله بیانگر این است که خوداستنادی در شماره‌های مختلف مجله از روند متفاوتی برخوردار است، به طوری که شماره ۳۳ با ۶ مورد، بیشترین و شماره‌های ۱۳، ۱۵، ۱۶، ۱۸ و ۲۲ با ۱ مورد کمترین میزان خوداستنادی را به خود اختصاص داده‌اند. خوداستنادی ارجاع یک نویسنده به یکی از آثار قبلی خود در یک مدرک جدید است. خوداستنادی زمانی به وجود می‌آید که مقاله‌های استنادکننده و استنادشونده، حداقل یک نویسنده مشترک داشته باشند. (کوشا و طباطبایی، ۱۳۸۸)

یافته‌های پژوهش در رابطه با پراستنادترین نویسندگان و مترجمان نشان می‌دهد که نوشته‌ها، پیام‌ها و سخنرانی‌های امام خمینی ره بیش از همه مورد توجه و استفاده نویسندگان مقاله بوده و بالاترین میزان استناد را به خود اختصاص داده است. (۲۸۳ استناد) همچنین استناد بالا به شهید مطهری (۸۸ استناد) و مقام معظم رهبری (۶۹ استناد)، با توجه به اهمیت و جایگاه بیانات و آثار بنیانگذاران انقلاب و رویکرد تخصصی مجله طبیعی به نظر می‌رسد. در بین مترجمان محسن ثلاثی با ۲۵ استناد، در صدر قرار گرفته و علیرضا طیب (با ۲۲ استناد) و حمید احمدی با ۱۶ استناد در رتبه‌های بعدی قرار دارند. در بین بیشترین منابع فارسی استناد شده، علاوه بر قرآن کریم، به ترتیب کتاب‌های *صحیفه نور* با ۱۰۶ استناد، *ولایت فقیه* (امام ره) با ۳۰ و *تفسیر المیزان* با ۲۲ استناد و در منابع لاتین هم کتاب *The clash of Civilizations* با ۶ استناد، بالاترین استناد را به خود اختصاص داده‌اند.

در بحث پراستنادترین مجله، فصلنامه *علوم سیاسی* با ۴۲ استناد، نشریات *مطالعات انقلاب اسلامی* و *اطلاعات سیاسی و اقتصادی* (۳۲ استناد)، *سیاست خارجی* (۲۴ استناد)، و *راهبرد* (۲۱ استناد) جزو نشریات پراستناد بوده‌اند. کسب رتبه دوم در میان مجلات مورد استفاده نشان می‌دهد، فصلنامه *مطالعات انقلاب اسلامی* به خوبی توانسته است جایگاه خوبی در راستای هدف نهایی خود که گسترش مطالعات در خصوص انقلاب اسلامی است، در میان اهل علم و پژوهش پیدا نموده و به نحو مطلوبی توجه اساتید و پژوهشگران حوزوی و دانشگاهی را به خود جلب کند.

پیشنهادهای

در بررسی استنادات مجلات مشخص گردید در بخش استناد به منابع فارسی ۱۷۶ مورد از استنادات، فاقد عنوان منبع استنادی بودند. از این تعداد بیشترین عنوان ناقصی مربوط به مقالات مجلات (۹۳ مورد) و پایگاه‌های اطلاعاتی (۷۳ مورد) بود. همچنین در منابع لاتین ۵۱ مورد فاقد عنوان منبع وجود دارد که اغلب منابع برگرفته از پایگاه‌های اطلاعاتی (سایت‌های اینترنتی) را شامل می‌شود. لذا برای رفع اشکالات مذکور، می‌بایست در کنار آموزش‌های لازم و تأکید به محققان در رعایت نکات استاندارد در مراجع مقالات، بر فرآیند ویراستاری و یکدست‌سازی استناددهی و ذکر کامل اطلاعات کتاب‌شناختی و به ویژه شیوه استناددهی صحیح به مقالات اینترنتی و نرم‌افزارها در پایان مقالات، نظارت بیشتری اعمال گردد. علاوه بر آن، با توجه به نقاط قوت و ضعفی که در بررسی شماره‌های مختلف مجله شناسایی شد، موارد ذیل برای اصلاح و بهبود کیفیت انتشار مقالات پیشنهاد می‌گردد:

– نتایج نشان می‌دهد نشریات علی‌رغم به روز بودن مطالب کمتر مورد استفاده قرار گرفته است، بنابراین نویسندگان مقالات به استفاده از منابع روزآمدتر تشویق شوند تا استفاده از منابع اطلاعاتی غیرکتابی و دست اول و نیز نشریات ادواری را به دلیل جدیدتر بودن، بیشتر مدنظر قرار دهند.

- به دلیل مشاهده مشکلات و نقص‌هایی که در فهرست منابع وجود دارد، پیشنهاد می‌شود نشریه مطالعات انقلاب اسلامی با یک ویراستار آشنا با روش‌های استناددهی همکاری کند.

- با توجه به اینکه اغلب مشکلات استناددهی مربوط به منابع اینترنتی و نرم‌افزارها بود، لذا پیشنهاد می‌گردد گردانندگان نشریه، در صفحات ابتدایی، در بخش راهنمای تنظیم مقالات، شیوه استاندارد و یکدست این گونه منابع را نیز مشخص کنند.

- این پژوهش در فصلنامه مطالعات انقلاب اسلامی در دوره‌های زمانی مشخص به طور متوالی، به منظور مقایسه و نتیجه‌گیری هر چه بهتر انجام گیرد.

منابع و مآخذ

۱. پاکدامن، نشانه و سیده فهیمه علوی، ۱۳۸۹، «تحلیل استنادی مقالات فصلنامه تحقیق در علوم و مهندسی نفت (سالهای ۸۰-۸۶)»، *دانش‌شناسی (علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی و فناوری اطلاعات)*، شماره ۸.
۲. تیمورخانی، افسانه، ۱۳۸۱، «تحلیل استنادی مقالات تألیفی فصلنامه کتاب»، *فصلنامه کتاب*، شماره ۵۱.
۳. چاوشی نجف آبادی، زهرا و احمد شعبانی، ۱۳۸۸، «بررسی مفاهیم، تعاریف و کارکردهای تحلیل استنادی در حوزه علم سنجی»، *دانش‌شناسی*، سال دوم، شماره ۴.
۴. حری، عباس (سروراستار)، ۱۳۸۱، *دایرةالمعارف کتابداری و اطلاع‌رسانی*، ج اول، تهران، کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران.
۵. حقیقی، محمود، ۱۳۸۱، «کاربرد استناد در نگارش‌های علمی»، *روانشناسی و علوم تربیتی*، شماره ۶۵.
۶. داورپناه، محمدرضا، ۱۳۸۱، *جستجوی اطلاعات علمی و پژوهشی در منابع چاپی و الکترونیکی*، تهران، دبیرش.
۷. ریاحی‌نیا، نصرت و شکوه نوابی‌نژاد، ۱۳۹۰، «تحلیل محتوایی و استنادی مقالات فصلنامه تحقیقات زنان»، *تحقیقات زنان (مجله مطالعات زنان)*، ۵ (۱).
۸. سلطانی، پوری و فروردین راستین، ۱۳۸۱، *دانشنامه کتابداری و اطلاع‌رسانی*، تهران، فرهنگ معاصر، چاپ دوم.
۹. سلطانی، شیفته، ۱۳۷۷، «آشنایی با مجلات کتابداری ایران»، *فصلنامه کتاب*، شماره ۳۳.
۱۰. عصاره، فریده، ۱۳۷۷، «تحلیل استنادی»، *فصلنامه کتاب*، ۹ (۳ و ۴).
۱۱. علی گل، مهدی، علیرضا امان‌اللهی و علی اصغر فرشاد، ۱۳۹۰، «تحلیل استنادی و کمی مقالات فصلنامه علمی - پژوهشی سلامت کار ایران، دانشگاه علوم پزشکی تهران»، *سلامت کار ایران*، شماره ۲۱.
۱۲. فروزانی، نوشین، ۱۳۸۲، «تحلیل استنادی پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد رشته مهندسی معدن دانشکده فنی دانشگاه تهران از سال ۱۳۷۰ - ۱۳۷۹»، *کتابداری*، شماره ۴۰.

۱۳. کریمی، رضا و راضیه سلیمانی، ۱۳۸۷، «تحلیل استنادی فصلنامه علوم حدیث (از شماره ۲۵ تا شماره ۴۶)»، *علوم حدیث*، شماره ۴۹ و ۵۰.

۱۴. کوشا، کیوان و یوسف طباطبایی، ۱۳۸۸، «خوداستنادی و کاربرد آن در مطالعات علم‌سنجی»، *رهیافت*، شماره ۴۴.

۱۵. متقی‌دادگر، امیر، رضا کریمی و جعفر عباداله عموقین، ۱۳۸۸، «تحلیل استنادی مقالات ۳۰ شماره از فصلنامه پژوهش‌های فلسفی کلامی منتشره بین سال‌های ۱۳۶۸ تا ۱۳۸۷»، *پژوهش‌های فلسفی - کلامی*، شماره ۴۱.

۱۶. محسنی، حمید، ۱۳۸۵، *مدیریت مجلات*، ویرایش دوم، تهران، نشر کتابدار.

۱۷. محمدی‌استانی، مرتضی و داود اصغرپور مهربانی، ۱۳۹۰، «تحلیل استنادی مقالات فصلنامه روش‌شناسی علوم انسانی»، *روش‌شناسی علوم انسانی (حوزه و دانشگاه)*، شماره ۶۸.

۱۸. همایی، بهروز، راضیه سلیمانی و ابراهیم افشار، ۱۳۹۰، «تحلیل استنادی مقالات فصلنامه علمی - پژوهشی معرفت فلسفی (شماره‌های ۳۰ - ۱)»، *دوفصلنامه پژوهش*، شماره ۵.

19. Baker, Donald R., 1990, "Citation Analysis: A Methodological Review", *Social Work Research and Abstracts*, V. 26, Issue 3.

20. Garfield, F., 1972, "Citation Analysis as a Tool in Journal Evaluation", *Science*, (178).

21. Kushkowski, Jeffrey D; Parsons, Kathy A and Wiese, William H., 2003, "Master's and Doctoral Thesis Citations: Analysis and Trend of a Longitudinal Study", *Libraries and the Academy*, Vol. 3, No. 3.

22. Lancaster, F.W., 1991, "Bibliometric Methods in Assessing productivity and Impact of Research", *Bangalore: Sarada Ranganathan Endowment for Library Science*.

23. Tonta, Yasar and Al, Umut, 2004, "Scatter and Obsolescence of Journal Cited in Dissertation of Librarianship: The Case of Hacettepe University". [online], Available at: <http://yunus.hacettepe.edu.tr/~umutal/publications/l&isr.pdf>

24. Ziman, J. M., 1968, "Public Knowledge: an essay concerning social of science", *Cambridge: Cambridge University Press*.

فصلية علمية - بحثية

دراسات الثورة الاسلامية

السنة العاشر / شتاء ١٤٣٤ / العدد ٣٥

شأبا: ٥٨٣٤ - ٢٠٠٨

صاحب الامتياز: ممثلة سماحة القائد في الجامعات - جامعة المعارف الاسلامية

المدير المسؤول: ابراهيم كلانترى

رئيس التحرير: منوشهر محمدي

سكرتير و مدير التحرير: حسين ارجيني

خبير المجلة: محمد ابراهيم نيكراد

هيئة التحرير (حسب ترتيب الحروف):

حميد بارسانيا	استاذ معيد في جامعة باقرالعلوم
يعقوب توكلی	استاذ مساعد في جامعة المعارف الاسلامية
رحيم عيوضی	استاذ معيد في جامعة الامام الخميني (عليه السلام) الدولية
يحيي فوزی	استاذ معيد في جامعة الامام الخميني (عليه السلام) الدولية
ابراهيم كلانترى	استاذ معيد في جامعة طهران
نجف لكزايی	استاذ معيد في جامعة باقرالعلوم
محمد رضا مجیدی	استاذ معيد في جامعة طهران
منوشهر محمدي	استاذ في المعهد العالي للثقافة و الفكر الاسلامی
مصطفي ملكوتيان	استاذ في جامعة طهران
عباس ملكی	استاذ معيد في جامعة شريف الصناعية
على اكبر ولايتی	استاذ في جامعة طهران للعلوم الطبية

الترجمة والتصحيح بالانجليزية: محمد خيريان

الترجمة والتصحيح بالعربية: علا رضايي

المراجعة النهائية: سيد شهاب لاجوردي

الاخراج: صالح زارع

جامعة المعارف الاسلامية للنشر

العنوان: قم - شارع الشهداء - مقابل مصرف «سبه» - الرقم ٧٢٣ - ص . ب ٣٤٥٦ - ٣٧١٨٥

هاتف: ٣٧٧٣٤٣٢٧ (٩٨٢٥٠) فاكس: ٣٧٧٣٥٤٧٢ (٩٨٢٥٠)

الموقع الالكتروني: www.maaref.ac.ir البريد الالكتروني: irs@maaref.ac.ir

استناداً الى الكتاب المرقم ٣/١١/٢١٩٥ والصادر عن لجنة دراسة الدوريات العلمية في وزارة العلوم والبحوث والتقنية، بتاريخ ٢٠١٠/٣/٨، تم منح فصلية "دراسات الثورة الاسلامية" ومن العدد ١٣ درجة "علمية - بحثية".

يمكن تصفح فصلية "دراسات الثورة الاسلامية" في موقع المعلومات العلمية التابع للمؤسسة الجهاد الجامعي (SID) على شبكة الانترنت وبالنص الكامل، على العناوين التالية:

www.SID.ir
www.ISC.gov
www.maaref.ac.ir
www.noormags.com

تحليل التطورات الأخيرة في بلدان الصحوۃ الإسلامية

محسن قمى^١

الخلاصة: يستعرض الكاتب فى بداية مقالته بعض الانجازات العامة للصحوۃ الإسلامية، ثم يقوم بدراسة تبعات التطورات التى حصلت فى بلدان الصحوۃ الإسلامية، ومنها: مصر واليمن والبحرين كل علي انفراد. وفى النهاية يبحث تطورات الوضع السورى بنحو من التفصيل، ثم يقارن ما يحصل فى سوريا مع حصل فى سائر بلدان الصحوۃ الإسلامية، ليصل الى نتيجة مفادها: انه، ورغم ادعاءات الغربيين، فالتطورات التى تشهدها سوريا لا تشبه ما جرى فى سائر البلدان، بل هى نوع من التحرك الارهابى المنظم لإسقاط حكومة الرئيس بشار الاسد.

المصطلحات الأساسية: الصحوۃ الإسلامية، تونس، مصر، ليبيا، اليمن، البحرين، سوريا.

التجليات الادبية والسياسية لشعارات فترة الثورة الإسلامية الإيرانية

مريم السادات اسعدى فيروز آبادى^٢

زهراء فاتحى نصر آبادى^٣

الخلاصة: خلال الثورة الإسلامية الإيرانية، كان للشعارات والهتافات الغاضبة والمتناسقة التى اطلقها الشعب الايرانى المضحى فى الشوارع والازقة لبيان مبادئ وأسس وأهداف الثورة، دور مميز ومهم فى تطور الحراك السياسى وانتصار الثورة. ومن العوامل التى ساعدت على انتشار الشعارات وبقاءها فى الذاكرة: قصرها ووجود وزن فيها وبساطتها وسخرية بعضها وقديسيته الدينية. ورغم ان الشعارات كان مصدرها الشعب المنتفض فى الشوارع وتعمل بشكل سريع وتنتشر، الا انه يمكننا الاشارة الى بعض العناصر الجمالية فيها. وهذا المقال هو دراسة للابعد السياسية والاجتماعية لتلك الشعارات، يبحثها بإسلوب وصفى - تحليلى من الزاويتين الادبية والجمالية. وبالتالى يتبين ان للشعب الايرانى هبة الهمية تتجلى فى الذوق الشعري واللطافة الادبية وهو ما ظهر فى شعارات ثورتهم الإسلامية.

المصطلحات الأساسية: شعار، ثورة، سياسة، علم الجمال، والوزن والقافية، فنون البلاغة، السخرية.

interdep@leader.ir

ma2463@yahoo.com

afsene8@yahoo.com

١. استاذ مساعد فى جامعة باقر العلوم ع.

٢. استاذ مساعد فى جامعة پیام نور.

٣. طالب دكتوراه فى فرع اللغة و الادبيات الفارسية.

تقويم الوضع الثقافي لنظام الجمهورية الإسلامية مع بداية العقد الرابع للثورة (نقاط القوة، الضعف، الفرص والتحديات)

صادق سليمى بنى^١

الخلاصة: ان التعرف على نقاط القوة والضعف وتحديد الفرص وفهم التحديات، يعد من اهم العناصر المؤثرة فى استمرار وبقاء الحضارات والدول. ومن هذا المنطلق فإن اكتشاف وإستخراج المتغيرات الاربعة المذكورة على ارتباط مباشر بضمان او تدنى وحتى انعدام الامن القومى، وإستمرار التحرك الثورى وبقاء الحياة السياسية فى نظام الجمهورية الإسلامية الإيرانية. ومن خلال هذا الفرض المتقدم، يسعى المقال الى البحث وإستخراج وبيان نقاط القوة، الضعف، الفرص والتحديات الثقافية التى تواجه النظام المنبثق عن الثورة الإسلامية فى بداية العقد الرابع من عمرها. وتعد نقاط القوة والضعف من العوامل الداخلية، فيما تعتبر الفرض والتحديات من العوامل الخارجية او المتأثرة منها. **المصطلحات الأساسية:** الثورة الإسلامية، القوة، الضعف، الفرص، التحديات.

ايران فوبيا فى امريكا: استذكار استشرافى للبرنامج النووى

الايرانى فى الفيلم الوثائقى "ايرانيوم"

فؤاد ايزدى^٢ / حسين مهربانى فر^٣ / رامين جابكى^٤ / مهدي متين جاويد^٥

الخلاصة: الحرب النفسية التى تشنها الدول الغربية ضد ايران بعد انتصار ثورتها الإسلامية تستخدم ادوات اعلامية متعددة وتتخذ اطر إعادة قراءة خاصة ضمن قالب استشرافى ومن خلال اشكالية الاسلام والغرب. ولعل من المحاور التى اعتمدتها وسائل الاعلام الغربية خلال السنوات الاخيرة الماضية فى حربها النفسية ضد ايران وضمن مشروعها (ايران فوبيا) هو النشاط النووى للجمهورية الإسلامية. ويأتى الفيلم الوثائقى "ايرانيوم" بمنحى استشرافى وقراءة خاصة للبرنامج النووى للجمهورية الإسلامية الإيرانية، اذ يحاول الايحاء بالخوف من ايران وتقديمها كتهديد للسلام والامن الدوليين. وفى هذا المقال يحاول الباحثون دراسة الاتجاهات الخطابية الموجودة فى الفيلم الوثائقى المذكور بإستخدام الاطر النظرية لإعادة القراءة ومنهج تحليل الخطاب. **المصطلحات الأساسية:** ايران فوبيا، الأنشطة النووية، وثائقى ايرانيوم، الحرب النفسية، الاستشراف، إعادة قراءة، تحليل الخطاب.

١. استاذ مساعد فى مركز الدراسات العلوم السياسية بالمعهد العالى لتحقيقات الاسلامى.

dr.salimibeni@yahoo.com

f.izadi@ut.ac.ir

mehrabanifar@yahoo.com

chaboki2008@gmail.com

mahdi.matin.ut@gmail.com

٢. عضو الهيئة العلمية فى جامعة طهران.

٣. طالب دكتورا فى فرع الثقافه و الاتصالات.

٤. طالب دكتورا علوم الاتصالات.

٥. ماجيستر الدراسات الاقليمية.

فاعلية نظرية ولاية الفقيه في تبلور الوحدة في عين التعددية السياسية

مهدي قرباني^١

الخلاصة: يمكن تقسيم الانظمة السياسية من حيث اتجاهاتها في مسألة تركيز السلطة او توزيعها الى انظمة وحدوية واخرى تعددية. والوحدة في المجال السياسي يقصد بها الافكار التي تقوم على فكرة مركزية القوة السياسية وحق الدولة الحصري في السلطة باعتبارها من اختصاصها. وفي المقابل يصر الاتجاه التعددي على تنوع مصادر القوة في الدولة وتوزيعها بين الجماعات المتنافسة. والحقيقة هي ان كلا الاتجاهين مفرطين، مما ادى الى تحديات على المستويين الفكري والتطبيقي. وفي مثل هذه الظروف ولضرورة البحث عن بديل لهما نطرح نظرية " الوحدة في عين الكثرة " ضمن نظرية ولاية الفقيه. ففي هذه النظرية " الوحدة في عين الكثرة " يمكن البحث ضمن مجالين مترابطين، هما: البنية والهيكلية السياسية، والاعتقاد والعمل السياسي، ويمكن اعتبار ذلك احدى الفاعليات المترتبة على نظرية ولاية الفقيه.

المصطلحات الاساسية: الفاعلية، ولاية الفقيه، المركزية السياسية، التعددية السياسية.

الحرية السياسية والجمهورية الاسلامية الايرانية مع التأكيد على الدستور

احمد رضا شاه علي^٢

الخلاصة: يهدف المقال الى بحث ميزان تحقيق مؤشرات الحرية السياسية في نظام الجمهورية الايرانية بالتأكيد على الدستور وبهذا المنظور وبعد شرح مكانة الحرية في الدستور، يبحث المقال في المبادئ والمواد المتعلقة بالحرية السياسية في دستور الجمهورية الاسلامية الايرانية، ثم يقوم باستخراج مؤشرات الحرية السياسية ثم ومن خلال الاحصائيات والارقام التفصيلية القائمة على تلك المؤشرات، يدرس الحرية السياسية في ضوء اهتمام الحكومات المختلفة في فترة زمنية تمتد من ١٩٨٩ حتى ٢٠٠٩. والاحصائيات التي تعرض لأول مرة ضمن هذا المقال، تشمل على دراسة الانتخابات التي جرت بعد انتصار الثورة الاسلامية، وعدد الرخص الممنوحة للصحف والمجلات في فترة حكومات الاعمار والاصطلاحات والولاية الاولى لحكومة الرئيس احمدي نجاد، ونوع المطبوعات ومجالات نشاطها، وعدد التنظيمات السياسية في حكومات الاعمار والاصلاحات والرئاسة التاسعة، وموارد الاستيضاح وعدم منح ثقة البرلمان للوزراء المقترحين، ومسائلة الوزراء ومشاريع التحقيق لمختلف المؤسسات والاجهزة، والارقام المذكورة تبين ان الحريات السياسية تعد من اهم انجازات نظام الجمهورية الاسلامية الايرانية وان جميع الحكومات اهتمت بشكل اساسي بهذا الامر.

المصطلحات الاساسية: الحرية، الحرية السياسية، الدستور، الجمهورية الاسلامية، الانتخابات، الاحزاب، المطبوعات.

mqorbani60@yahoo.com

shahali@iust.ac.ir

١. طالب دكتورا العلوم السياسية.

٢. استاذ مساعد في قسم المعارف الاسلاميه في جامعة علم و الصنعة الايران.

التأثير المتقابل بين الحركات والقوى الإسلامية، دراسة موردية حول تأثير افكار سيد قطب المناهضة للغرب في افكار آية الله الطالقاني

محمد علي همتي^١

سيد محمد علي تقوي^٢

الخلاصة: يعتبر سيد قطب احد ابرز منظري الاخوان المسلمين في مصر، ومن الشخصيات المشهورة التي تركت آثارها على مجمل المسار الفكري في العالم الاسلامي. وعلماء الدين الايرانيين الذين كانوا يرون ان الحضارة الغربية تشكل خطراً على الهوية الدينية لمجتمعهم، استفادوا من افكار سيد قطب في كفاحهم ضد النموذج الغربي، الى جانب المصادر الفكرية الاخرى. اما السؤال الاساس الذي يدور عليه هذا المقال، فهو: هل تأثر آية الله الطالقاني بآراء سيد قطب؟ وفي الاجابة على هذا السؤال ومن خلال الاخذ بمقولتين، هما: "التشابه المفهومي" و "التوالي الزماني" يمكن القول ان افكار سيد قطب في مناهضة الغرب تركت آثارها على افكار آية الله الطالقاني. ومما يزيد في قوة هذا الاحتمال هو العلامات الدالة على ارتباط آية الله الطالقاني بالاوساط العربية والاسلامية المرتبطة بأفكار سيد قطب، خاصة وصوله الى الاصل العربي او تراجع ما كتبه سيد قطب.

المصطلحات الاساسية: سيد قطب، آية الله الطالقاني، التشابه المفهومي، التوالي الزماني، مناهضة الغرب.

الاسس الفلسفية - السياسية للسلطة في الفكرين الاسلامي والعلماني بمدخلة الثورة الاسلامية

علي اخترشهر^٣

الخلاصة: ان القبول بالسلطة باعتبارها القوة المتفوقة والافضل في مجال الحكم في الفكر العلماني، وعدم قبولها كقوة متفوقة في الفكر الاسلامي، يعود الى اسس كل من الفكرين. وهو بالنتيجة بسبب الاختلاف في الفلسفة السياسية بين الاسلام والعلمانية. فالنظرة الاسلامية تقدم صورة عن السلطة، يكون فيها الشعب سيداً وحاكماً على مصيره، لكن استمرارية هذا الحكم يرتبط بنظرته الى السماء، باعتبار السلطة المطلقة لله تعالى وحده. وبالتالي فإن الاسلام يتحدث عن سلطة لا تنسجم مع اية فكرة علمانية.

المصطلحات الاساسية: السلطة، الفكر الاسلامي، العلمانية، الفلسفة السياسية.

alihemati33@yahoo.com

smataghavi@um.ac.ir

akhtarshahr@yahoo.com

١. ماجيستر علوم السياسية.

٢. استاذ معيد في جامعة فردوسي.

٣. استاذ مساعد في جامعة آزاد فرع لاهيجان.

أطار المؤسسات المدنية في إيران في العهد البهلوي

عباس على رهبر^١

حسن صادقاني مكار عليا^٢

الخلاصة: في هذا المقال ومن خلال نظرة تاريخية للعهد البهلوي، سعيانا الى تقديم نموذج عن مسح واستقراء تاريخي لفشل الديمقراطية. وتقديم هذا النموذج يعني كتابة خارطة جديدة عن المتغيرات والعناصر المؤثرة في ترسيخ او فشل الديمقراطية وقيمة المتغيرات مقارنة ببعضها. ولعل من اهم اسباب وعوامل عدم صيرورة مسار ديمقراطي في ايران حتى قيام الثورة الاسلامية، هو عدم وجود سابقة تاريخية مستدامة فيما يتعلق بنظام اجتماعي مستقر في المجتمع من جهة، وعدم الاستقرار والفوضى التي حكمت منظومة السلطة ومعارضتها الشديدة لدور الدين وعلماءه، وايضاً وجود المسار العلماني في ايران من جانب آخر.

المصطلحات الأساسية: العلمانية، الاتجاه الاسلامي، المنظومة الاجتماعية، الديمقراطية، ايران.

التحليل الاقتباسي لمقالات فصلية دراسات الثورة الاسلامية (الاعداد ١٣-٣٤)

والمنشورة في الفترة ٢٠٠٨-٢٠١٣

عيسى زارعي^٣

زينب صديقي^٤

الخلاصة: تهدف الدراسة الى بحث وضع مقالات فصلية "دراسات الثورة الاسلامية" اما المنهج المتبع في البحث فهو التحليل الاقتباسي (الموثق) وقد استخدم في تحليل المعطيات برنامج "أكسل" فيما اوضحت النتائج انه وخلال ٢٢ عدد من المجلدات، تم نشر ١٩٩ مقال تأليف وإحدى المقالات نشرت باللغة الانجليزية. وان ٩٧ عنوان من المقالات كتبت بشكل جماعي والباقي بجهد فردي. اما مجموع كل الاقتباسات فهو ١٤١٦، ومعدل الاقتباس لكل مقال ولكل عدد من المجلدات بالترتيب ٣٠/٨٥ و ٢٧٩/١٣. وكان الاقتباس من الكتب ٤٤١٥ ومن المصادر الانجليزية ١١٤٤ وهو اعلى نسبة في الاقتباسات. ومن بين الكتب المقتبس منها والموثقة ٩٠/٧٪ بشكل فردي و ٩/٢٩٪ بشكل جماعي. وكذلك من بين المجلات التي اقتبس منها ٨٢/٤٪ بشكل فردي و ١٧/٩٥٪ بشكل جماعي. ومن بين المصادر الفارسية المقتبس منها ٧٨/٣٣٪ تأليف و ٢١/٤٤٪ مترجم. وبالنسبة للمجلات فإن ٨٨/٧٢٪ (٧٧١ مورد) من مقالات المجلات الفارسية تأليف و ٨٨/٢٧٪ مترجم.

المصطلحات الأساسية: الاقتباس، التحليل الاقتباسي، فصلية دراسات الثورة الاسلامية.

ab.rahbar@yahoo.com

hasansadeqiyankumar@gmail.com

eazarei@gmail.com

zsedighi80@gmail.com

١. استاذ مساعد في جامعة علامه طباطبائي.

٢. ماجيستر علوم السياسية.

٣. طالب دكتوراه في مجال المعلومات والابستمولوجيا في جامعة همدان.

٤. طالب دكتوراه في مجال المعلومات والابستمولوجيا في جامعة همدان.

Citation Analysis of the Articles Published in Quarterly of Islamic Revolution Studies (vol. no.13 to no.34) from 2008 to 2013

Isa Zare'ee¹ \ Zaynab Sediqi²

Abstract: This article is aimed at the study of the status of articles published in the quarterly of "Islamic Revolution Studies". Method applied here is citation analysis. Excel has been used to analyze data. Findings indicate that in 22 issues of this quarterly, 199 articles have been published. All of them are compiled articles and one of them has been published in English language. 97 have been collectively compiled while the rest of them are products of a single individual's research. Total citations are 6141 and average citation for each paper and each issue is 30.85 and 279.13 respectively. Books with 4415 citations and English sources with 1144 citations outnumber other sources. Out of cited books, 90.7 percent was used by single authors and 9.29 were used collectively. Among the magazines, 82.04 percent of them were cited by single authors while 17.95 percent were used collectively. Among the Persian sources cited, 78.33 percent were compiled books while 21.66 percent were translated works. About magazines, 88.72 percent (771 cases) were articles in Persian magazines while 11.27 percent were translated ones.

Keywords: citation, citation analysis, quarterly of "Islamic Revolution Studies".

Form of Civil Institutions in Pahlavid Era

Abbasali Rahbar³ \ Hassan sadeqian kumar⁴

Abstract: Having reviewed the historical trend observed in Pahlavid era, this article tries to study a model of historical exploration of democratic gap. This model implies compilation of a new arrangement for variables influencing reinforcement or democracy gap and their comparative weight. Lack of a sustaining historical background for the formation of a stable social organization in the society on one hand and instability and chaos in the structure of the ruling system and its serious animosity toward religion and clerics as well as the formation of secularism in Iran on the other hand are among the main reasons and factors hindering the formation of a trend based on democracy up to the victory of Islamic revolution of Iran.

Keywords: secularism, Islamism, social organization, democracy, Iran.

-
1. Ph.D Student of Information and Scientology, Azad Islamic University of Hamadan.
eazarei@gmail.com
 2. Ph.D Student of Information and Scientology, Azad Islamic University of Hamadan.
zsedighi80@gmail.com
 3. Assistant Professor, Allame Tabatabaei University.
ab.rahbar@yahoo.com
 4. MA in Political Sciences.
hasansadeqiyankumar@gmail.com

Philosophical and Political Foundations of Sovereignty in Islamic and Secular Thought with Islamic Revolution's Approach

Ali Akhtarshahr¹

Abstract: To accept sovereignty as a supreme power by seculars in the field of politics and not accepting the sovereignty as a supreme power in the field of ruling is derived from their difference in their bases i.e. difference in Islamic political philosophy and secular political philosophy. Islamic viewpoint depicts the ruling such that although the nation decides its destiny, but has a glimpse on heavens to form this ruling and considers it from God. Therefore Islam speaks of a ruling which does not comply with any secular thoughts.

Keywords: sovereignty, Islamic thought, secular, political philosophy.

Mutual Influence of Islamist Forces; A Case Study of the Reflection of Seyyed Qutb's Anti-Western Thought in Ayatollah Taleqani's Viewpoints

Muhammad Ali Hemmati²

Seyyed Muhammad Ali Taqavi³

Abstract: Seyyed Qutb, an outstanding theoretician of Muslim Brotherhood of Egypt, is among the famous figures whose thoughts have deeply influenced the world of Islam, an influence that can't be ignored. Iranian clerics, who considered western civilization as a threat to Islamic identity of their society, used Seyyed Qutb's thoughts, along with other sources, to fight western model. This article mainly tries to find out whether Ayatollah Taleqani has been influenced by Seyyed Qutb's viewpoints in his opinions. To provide an answer to this question, considering two issues of "conceptual similarities" and "chronological sequence" it can be accepted that Seyyed Qutb's thoughts have influenced Ayatollah Taleqani's anti-western opinions. Sings of Ayatollah Taleqani's relation with Arabic and Islamic circles familiar with Seyyed Qutb's viewpoints specially his access to Arabic or Persian translation of his works reinforces this probability.

Keywords: Seyyed Qutb, Ayatollah Taleqani, content similarities, chronological sequence, anti-western.

1. Assistant professor Islamic Azad University, Lahijan Branch.

2. MA in Political Sciences.

3. Associate Professor, University of Ferdosi.

akhtarshahr@yahoo.com

alihemati33@yahoo.com

smataghavi@um.ac.ir

Islamic Republic of Iran and Political Freedom with an Emphasis on the Constitution

Ahmad Reza Shahali¹

Abstract: This article mainly tries to study how much indexes of political freedom in Islamic Republic of Iran have been implemented with an emphasis on the constitution. To this end, first the position of freedom in the constitution has been explained then principles related to political freedom in Islamic republic of Iran's constitution have been studied and indexes of political freedom have been extracted. Later, presenting distinctive statistical data based on these indexes, the amount of attention paid to political freedom by different governments from 1990 to 2010 has been studied. The statistics in this article, most of them presented for the first time, include elections after the victory of the Islamic revolution, the number of licenses issued for the periodicals during the tenure of “construction” government, “reforms” government and ninth government, the field of periodicals, the number of political organizations and parties during “construction”, “reforms” and ninth government, house impeachment of ministers and cases of not giving the vote of confidence, questioning different ministers, investigation from different institutes and organs. These statistics indicate that political freedoms are among the most important achievements by Islamic republic of Iran and different governments have paid serious attention to this issue.

Keywords: freedom, political freedom, the constitution, Islamic republic of Iran, elections, political parties, the press.

Efficacy of Theory of Welayate Faqih to Crystallize Unity despite Political Plurality

Mahdi Qorbani²

Abstract: Political systems can be divided into unity oriented and plurality oriented systems based on their inclination toward unity or plurality. Orientation toward unity in the field of politics is applied in ideas that concentrate on political power and considers the right to sovereignty as an exclusive right of government and its will. On the contrary, plurality oriented approach insists on the diversity of power sources and their distribution among competitors. The truth is that both approaches are extreme and has led them to face challenges in theory and practice. Under these circumstances, the urge to find an alternative for them guides us toward the idea of “unity despite plurality” in the theory of welayate faqih. In this theory, “unity despite plurality” can be followed in two related fields i.e. political structure and political thinking and practice and it can be introduced as one of the functions of welaayate faqih.

Keywords: efficacy, welayate faqih, political orientation toward unity, political orientation toward plurality.

1. Assistant Professor at Islamic Ma'aref Department, Iran University of Science and Technology.
shahali@iust.ac.ir

2. Ph.D. Student of Political Sciences.

mqorbani60@yahoo.com

Iranophobia in the US: An Orientalistic Representation of Iran's Nuclear Program in Iranium Documentary

Fo'ad Izadi¹ \ Hussein Mehrabanifar² \ Ramin Chaboki³ \ Mahdi Matin Javid⁴

Abstract: Following the victory of Islamic revolution of Iran and with the help of different media, Psychological warfare waged by western countries against Iran has occurred in the framework of representing different issues in the form of an orientalist discourse and the concept of duality of Islam and west. One of these issues is Iran's nuclear program which has been on the spotlight of media in their psychological war against Iran and to inculcate Iranophobia. Iranium in this regard takes up a specific orientalist approach with a specific representation of Islamic republic of Iran's nuclear program to inculcate Iranophobia and to introduce this program as a threat to international peace and security. Having applied theoretical framework of representation and utilizing discourse analysis, this article tries to study discourse approaches in this documentary.

Keywords: Iranophobia, nuclear program, Iranium documentary, psychological war, orientalism, representation, discourse analysis.

Evaluating Cultural Status of Islamic Republic of Iran at the Beginning of its Fourth Decade: Strengths, Weaknesses, Opportunities and Threats

Sadeq Salimi Beni⁵

Abstract: Identification of strengths, weaknesses, opportunities and threats is among the most important factors influencing the survival of civilizations and governments. Therefore, identification and discovery of these four variables are in close relation with maintenance of national security, its decrease or even destruction as well as the continuation of revolutionary movement and political survival of Islamic republic of Iran. With this in mind, the current article seeks to explore, extract and clarify strengths, weaknesses, opportunities and threats faced by the system born out of Islamic revolution at the beginning of its fourth decade. Strengths and weaknesses are influenced by internal factors while opportunities and threats are influenced by external and supra-national factors.

Keywords: Islamic revolution, strength, weakness, opportunity, threat.

1. Member of Scientific Board, University of Tehran.

2. Ph.D. Student of Culture and Communications.

3. Ph.D. Student of Communication Sciences.

4. A Graduate of Regional Studies from University of Tehran.

5. Assistant Professor, Political Studies Department of Islamic Research Center.

f.izadi@ut.ac.ir

mehrabanifar@yahoo.com

chaboki2008@gmail.com

mahdi.matin.ut@gmail.com

dr.salimibeni@yahoo.com

Literary-Political Aspects of Slogans during Islamic Revolution of Iran

Maryam Sadat As'adi Firouzabadi¹

Zahra Fatehi Nasrabadi²

Abstract: During Islamic revolution of Iran, people played an important and undeniable role in the progress of this political movement and its victory by their angry and rhythmic slogans shouted in alleys and streets that clarified foundations and objectives of their revolution. Due to their rhythm, simplicity, shortness, humor and religious sacredness, slogans would be quickly memorized and distributed by repetition. Although slogans were made and used by people on the street and bazaar in a short time but their aesthetic elements are remarkable and research-worthy to some extent. Having looked at socio-political aspects of poems, the author has studied them with respect to their literary and aesthetic aspects applying descriptive analysis which indicates that poetic talent granted by God to Iranians, their delicate and witty nature as well as their familiarity with poems and literature, are also reflected in their revolutionary slogans.

Keywords: slogan, revolution, politics, aesthetics, rhythm, eloquence techniques, humor.

An Analysis of Recent Developments in Countries with Islamic Awakening

Mohsen Qomi³

Abstract: Having mentioned some of major achievements by Islamic awakening, the author has studied developments in countries where Islamic awakening has occurred including Egypt, Yemen and Bahrain as case studies. Finally he has covered Syria's developments in detail and has compared its developments with other countries with respect to Islamic awakening. He has concluded that unlike claims by western countries, Syria's developments are not identical to other countries and is a kind of organized terrorist movement to topple Assad's government.

Keywords: Islamic awakening, Egypt, Yemen, Bahrain, Syria.

1. Assistant professor of Payame Noor.

2. Ph.D. Student of Persian Language and Literature.

3. Member of Scientific Board, Baqer al-Uloum University.

ma2463@yahoo.com

afsene8@yahoo.com

interdep@leader.ir

In The Name of God

A Quarterly Scientific-Research Journal ISLAMIC REVELATION STUDIES

A Quarterly Scientific-Research Journal on Islamic Revelation Studies
Vol. 10, Winter 2014, No 35

ISSN: 2008 - 5834

Proprietor:

The office of Supreme Leader's Representatives in
Universities Maaref University

Managing Editor:

Dr. Ebrahim Kalantari

Editor in Chief:

Dr. Manouchehr Mohammadi

Editorial-board director & Manager:

Hossein Arjini

Expert Journal:

Mohammad Ebrahim Nikzad

Rahim Eivazi	Asso. Prof. Imam Khomeini International University
Yahaya Fozi	Prof. Imam Khomeini International University
Ebrahim Kalantari	Asso. Prof. Tehran University
Najaf Lakzaei	Asso. Prof. Baagher-ol- oulum University
Mohammad Reza Majidi	Asso. Prof. Tehran University
Mostafa Malakotian	Prof. Tehran University
Abbas Maleki	Asso. Prof. Sharif University of Technology
Manouchehr Mohammadi	Pro. Islamic Culture and Thinking Research center
Hamid Parsania	Asso. Prof. Baagher-ol- oulum University
Yaqub Tavakoli	Assist. Prof Islamic Maaref University
Ali Akbar Velaati	Pro. Tehran Medical Sciences University

English Translation:

Muhammad Kheirian

Arabic Translation:

Ala Rezaee

Final Review:

Sayyed Shahab Lajevardi

Laser Printing:

Saleh Zare

Islamic Knowledge University Press.

Address: H. No. 723, Next to 37th, Street Safaeiah, Qom, Iran
P.O. Box: 37185 - 3456 Tel: (+9825) 37734327 - 8; Fax: 37747240
E - mail: irs@maaref.ac.ir